

УДК 631.526.32:633.16

Маренюк О. Б.*, Гончар Т. М., Дорощук В. О.*Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, пр-т Юності, 16, м. Вінниця, 21100, Україна, *e-mail: masa999@i.ua*

СОРТОВІ РЕСУРСИ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО В УКРАЇНІ

Ячмінь є однією з найпоширеніших сільськогосподарських культур у світі. Це зумовлюється його цінністю в продовольчому, зернофуражному й технічному відношенні, високою врожайністю, невибагливістю до умов середовища й агротехніки. До того ж ячмінь дає добру віддачу у разі застосування інтенсивних технологій. Слід зазначити, що Україна є одним із лідерів світового експорту даної культури. Все це обумовлює відведення значних посівних площ під ячмінь. В Україні переважає виробництво ячменю ярого. Так під урожай 2017 року прогнозується посів 1,6 млн га ячменю ярого.

Стабільність вирощування рослинницької продукції, підвищення врожайності, в тому числі ячменю ярого, залежить від забезпечення галузі сортовими ресурсами. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні щорічно пропонує виробництву нові сорти ячменю ярого.

Станом на 2017 рік у Державному реєстрі сортів рослин, зареєстровано 152 сорти ячменю ярого, з них 88 (58 %) сортів вітчизняної та 64 (42 %) – іноземної селекції. Найбільшу кількість сортів мають наступні наукові установи: Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення (15), Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН (15), Миронівський інститут пшениці ім. В. М. Ремесла НААН (11). Слід також відмітити Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН (9), Донецьку державну сільськогосподарську дослідну станцію НААН (9), Кіровоградську державну сільськогосподарську дослідну станцію (7), Носівську селекційно-дослідну станцію Миронівського інституту пшениці ім. В. М. Ремесла (5) та інші науково-дослідні установи, що займаються селекцією даної культури. Сорти пивоварного напрямку використання становлять 53 % від загальної кількості (81 з 153).

Порівняно з 2005 роком кількість сортів ячменю ярого збільшилась на 50 % (152 сорти у 2017, проти 76 – у 2005 році). Проте слід зазначити, що в 2005 році частка сортів вітчизняної селекції становила 75 % (57 із 76 сортів) від усієї кількості зареєстрованих сортів, а в 2017 році даний показник знизився до 58 % (88 з 152 сортів). Це свідчить про високу конкуренцію між сортами вітчизняної та іноземної селекції. Найбільшу кількість сортів іноземної селекції на теренах України має Франція та Німеччина.

У 2017 році до Державного реєстру сортів рослин на 2017 рік занесені 9 нових сортів, з яких 3 – вітчизняної ['МІП Салют', 'МІП Мирний' (Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН), 'Айріс' (Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН)] та 6 – іноземної селекції ['Кампа', 'Танго', 'Овація' (ЛімагрейнЮроп), 'РЖТ ПЛАНЕТ' (РАЖТ 2н), 'КВС Атріка' (КВС ЛоховГмбХ), 'Аіша' (Заатцухт Йозеф БройнГмбХ і Ко. КГ)].

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

За результатами багаторічних досліджень встановлено доцільність висіву в кожному господарстві 2–3 сортів ячменю ярого. Це дасть змогу створити пластичну популяцію культури, яка спроможна краще протидіяти негативним впливам умов вирощування. В даному аспекті необхідно слідкувати за появою нових сортів ячменю ярого, знати їх та активно впроваджувати у виробництво.

УДК 633.11"324"

Мастеров А. С.^{1,*}, Караульный Д. В.¹, Шевалдин И. Н.²

¹Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, ул. Мичурина, 5, г. Горки, 213407, Республика Беларусь, *e-mail: doktormaster@mail.ru

²Горецкая сортоиспытательная станция, ул. Первомайская, 1, г. Горки, 213407, Республика Беларусь

РЕЗУЛЬТАТЫ ИСПЫТАНИЯ НОВЫХ СОРТОВ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ

Основные показатели, характеризующие уровень сельскохозяйственного производства, это урожайность, внедрение новых высокоурожайных сортов на основе их испытания и применение наиболее эффективных технологических приемов возделывания. Анализ результатов Государственного сортоиспытания показывает обоснованность принимаемых решений по включению новых сортов и гибридов культур в Государственный Реестр сортов.

Исследования проводились в ГСХУ «Горецкая сортоиспытательная станция» Могилевской области в 2014–2016 гг. Опыты размещались на участке восьмипольного севооборота. Учетная площадь делянки – 25 м², общая – 30 м². Исследования проводились по общепринятым методикам закладки и проведения опытов. Посев проводили в 2014 г. и в 2015 г. – 15 сентября сеялкой Wintershtaiger (Австрия), норма высева семян сортов озимой пшеницы составила – 5,0 млн всхожих семян на 1 га. Предшественник – озимый рапс. Агротехника возделывания озимой пшеницы согласно отраслевому регламенту возделывания для Беларуси.

В 2014–2015 гг. в сортоиспытании находилось 32 сорта озимой пшеницы среднеспелой группы: ‘Капылянка’, ‘Александр’, ‘Амелия’, ‘Астарта’, ‘Балитус’, ‘Bonanza’, ‘Вилейка’, ‘Дон 107’, ‘Изюминка’, ‘Каравай’, ‘КВС Малибю’, ‘KW 3844-5-07’, ‘Корочанка’, ‘Магда’, ‘Московская 56’, ‘Набат’, ‘Патрас’, ‘Ростовчанка 7’, ‘Платин’, ‘Раница’, ‘Тобак’, ‘Румор’, ‘Торпеда’, ‘Фагус’, ‘Фамулус’, ‘Чигиринка’, ‘Чорнява’, ‘Хортица’, ‘ЦХ Комбит’, ‘Эстивус’, ‘Эликсер’, ‘Элегия’.

В 2015–2016 гг. в сортоиспытании находилось 25 сортов: ‘Капылянка’, ‘Аркадия’, ‘Астарта’, ‘АСВ 142’, ‘Балитус’, ‘Bonanza’, ‘Веся’, ‘Дон 107’, ‘ДСВ 11-13’, ‘Изюминка’, ‘Корочанка’, ‘KW 3844-5-07’, ‘Московская 56’, ‘Патрас’, ‘Платин’, ‘Раница’, ‘Ростовчанка 7’, ‘Румор’, ‘Торпеда’, ‘Фагус’, ‘Чигиринка’, ‘Чорнява’, ‘Хортица’, ‘ЦХ Комбит’, ‘Эликсер’, ‘Элеганта’.

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку